

Sygn. I C 45/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Beata Kopania
Protokolant:	sekr. sądowy Anna Karwacka

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2017 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa B. Ż.

przeciwko Regionalnemu Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa
im. J. P. II w S.

o ustalenie

1. ustala, że B. Ż. spełnia wymagania zdrowotne jakim powinien odpowiadać kandydat na dawcę krwi;
2. nakazuje ściągnąć od pozwanego Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa im. J. P. II w S. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Słupsku kwotę 943,92 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Na oryginale właściwy podpis

Sygn. akt IC 45/15

UZASADNIENIE

Powód, W. Ż., wniósł przeciwko Regionalnemu Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w S. pozew o uchylenie decyzji lekarza, W. L. z dnia 18 lipca 2011r. o wykluczeniu powoda z możliwości honorowego oddawania krwi oraz o nakazanie pozwanemu wykreślenie z dokumentacji powoda fałszywych wpisów z października 2011r.

Na uzasadnienie podał, iż czuje się skrzywdzony decyzją lekarza, W. L., na podstawie której został zdyskwalifikowany jako honorowy dawca krwi. Podał, że w 2011r. podczas wywiadu sporządzanego na potrzeby donacji krwi w Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w S. poinformował lekarza, W. L. o tym, że w marcu 2009r. leczył się w Ośrodku (...) od Alkoholu w L. oraz, że od tego czasu utrzymuje abstynencję. W oparciu o te informacje dr W. L. nałożył na powoda dyskwalifikację w zakresie możliwości oddawania krwi. Decyzja ta została jednak uchylona przez dyrektora (...). Wówczas powód oddał krew. Wskazał jednocześnie, że w dniu 14 listopada 2014r., kiedy zgłosił się na kolejną, honorową donację, okazało się, iż jest stale zdyskwalifikowany w oparciu o decyzję dr W. L. z dnia 6 października 2011r., a podstawą tej decyzji są zaburzenia psychiczne powoda. Wskazał, że decyzja ta jest dla powoda niezrozumiała, albowiem od wielu lat był honorowym dawcą krwi, pomimo, iż zgłaszał w wywiadzie incydenty związane z zaburzeniami natury psychicznej. W tej sytuacji, prawdziwą podstawą dyskwalifikacji stałej jest, zdaniem

powoda, zespół uzależnienia alkoholowego, co nie stanowi jednak podstawy do wyłączenia powoda od donacji krwi, albowiem od 2009r. nie spożywa on alkoholu.

Ostatecznie, na rozprawie w dniu 11 kwietnia 2017r. powód sprecyzował swe żądanie, wskazując, że wnosi o ustalenie, że spełnia wymagania zdrowotne, jakim winien odpowiadać kandydat na dawcę krwi (k. 199v).

Pozwany, Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w S., wniósł w pierwszej kolejności o odrzucenie pozwu oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu.

Postanowieniem z dnia 27 lipca 2015r. Sąd Okręgowy w Słupsku odmówił odrzucenia pozwu.

W konsekwencji powyższego, pozwany wniósł o oddalenie powództwa, podając, że decyzja o stałej dyskwalifikacji była prawidłowa, albowiem powód jest osobą, która cierpi na zaburzenia psychiczne, co w świetle przepisów prawa, stanowi podstawę do stałej dyskwalifikacji powoda od honorowej dotacji krwi. Wskazał nadto, że bezpośrednią przyczyną dyskwalifikacji stałej powoda był zespół uzależnienia alkoholowego, stanowiący zaburzenie psychiczne wymienione w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 18 kwietnia 2005r. w sprawie warunków pobierania krwi od kandydatów na dawców krwi i dawców krwi (Dz. . 2005.79.691 z późn. zm.), wykluczające kandydata na dawcę krwi.

Sąd ustalił:

Powód jest honorowym dawcą krwi od 1990r. W dniu 6 września 2012r. otrzymał odznakę „Zasłużony honorowy dawca krwi”.

Dowód: odpis legitymacji dawcy krwi, k. 7, kserokopia książeczki honorowego dawcy krwi, k. 47, kwestionariusze krwiodawcy, k. 58 – 62.

W 1991r., w czasie odbywania służby wojskowej przez powoda doszło do incydentu o charakterze kryminalnym z jego udziałem. Powód został zwolniony z obowiązku odbywania służby wojskowej i poniósł odpowiedzialność karną za swój czyn. Rozpoznano wówczas u powoda osobowość nieprawidłową typu hysteroidalnocharakteropatycznego na podłożu zmian organicznych. W związku z powyższym, powód od 1991r. uzyskuje rentę inwalidzką.

Dowód: orzeczenie nr (...) Terenowej Wojskowej Komisji Lekarskiej w K. z dnia 30 marca 2006r., k. 8, przesłuchanie powoda 00:29:44 protokół rozprawy z dnia 11 kwietnia 2017r., k. 200- 200v.

Powód od 1993r. jest pod stałą opieką poradni zdrowia psychicznego.

Dowód: zaświadczenie lekarskie z dnia 9 grudnia 2014r., k. 4, dokumentacja lekarska (...) w S., k. 53, przesłuchanie powoda 00:29:44 protokół rozprawy z dnia 11 kwietnia 2017r., k. 200- 200v.

W marcu 2009r. powód leczył się w Ośrodku (...) (...) w L.. Od tego czasu utrzymuje abstynencję.

Jest pod stałą kontrolą psychiatry i psychologa. Regularnie uczestniczy w spotkaniach grup wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu.

Dowód: zaświadczenie lekarskie z dnia 11 grudnia 2014r., k. 5, przesłuchanie powoda 00:32:55, 00:43:53, 00:46:10 protokół rozprawy z dnia 11 kwietnia 2017r., k. 200v - 201.

Powód, zgłaszając się na oddawanie krwi w Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w S., informował lekarzy przeprowadzających z nim wywiad lekarski, iż uzyskuje rentę inwalidzką z uwagi na problemy psychiczne. Mimo to, był dopuszczany do honorowej donacji krwi.

Dowód: kwestionariusz krwiodawcy, k. 58.

W dniu 5 października 2011r. zgłosił się na kolejną donację krwi do Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w S.. Podczas wywiadu przeprowadzonego przez dr W. L., powód wskazał, że w 2009r. leczył się odwykowo oraz, że jest pod stałą opieką poradni zdrowia psychicznego.

Tego dnia, dr W. L., pracownik Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w S., odmówił powodowi donacji z uwagi na zespół uzależnienia alkoholowego. Zdaniem dr L., pomimo stałej abstynencji, uzależnienie powoda wyklucza go z kręgu honorowych dawców krwi.

Powód nie zgodził się z tą decyzją. Udał się do Dyrektora Regionalnego Centrum (...) w S., dr J. B., który zdjął dyskwalifikację z powoda. W tym samym dniu powód został poddany donacji krwi.

Dowód: zeznania świadka, W. L. 00:10:28, 00:48:16, 00:51:20 protokół rozprawy z dnia 8 października 2015r., k. 39v, 40v, zeznania świadka J. B. 00:11:01, 00:18:19 protokół rozprawy z dnia 30 listopada 2015r., k. 72v - 73, badanie lekarskie, k. 63, k. 65, k. 66, aktualizacja stanu zdrowia dawcy, k. 64, informacja o zmianach dyskwalifikacji, k. 67, pismo powoda z dnia 5 października 2011r. oraz decyzja dyrektora (...) z dnia 5 października 2011r., k. 71, przesłuchanie powoda 00:47:14 protokół rozprawy z dnia 11 kwietnia 2017r. , k. 201 w zw. z k. 40.

Następnego dnia, tj. 6 października 2011r. pracownik D. Kwalifikacji Dawców, lekarz W. L., bez badania powoda, umieścił w systemie informatycznym (...) kolejną dyskwalifikację stałą powoda, tym razem na podstawie rozpoznania w postaci zespołu hipomaniakalnego.

Dowód: informacja o zmianach dyskwalifikacji, k. 67.

Powód zgłosił się ponownie na donację krwi do Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w S. w dniu 13 listopada 2014r. Wówczas uzyskał informację, że objęty jest stałą dyskwalifikacją. Zareagował impulsywnie i nerwowo na tę wiadomość. Wskazał, że nadal jest abstynentem i regularnie uczęszcza na grupy wsparcia. Pomimo tego, dyskwalifikacja nie została zdjęta.

Dowód: zeznania świadka J. B., 00:21:40 protokół rozprawy z dnia 30 listopada 2015r., k. 73,

W dniu 9 grudnia 2014r. lekarz psychiatra, dr A. S., w zaświadczeniu lekarskim wskazała, że brak jest przeciwwskazań do oddawania krwi przez powoda. Dnia 3 grudnia 2014r. zaświadczenie o możliwości oddawania krwi przez powoda wydał również lekarz pierwszego kontaktu.

Dowód: zaświadczenie lekarskie z dnia 9 grudnia 2014r., k. 4, zaświadczenie lekarskie z dnia 3 grudnia 2014r., k. 6.

Brak jest podstaw do rozpoznania u powoda choroby afektywnej dwubiegunowej, w przebiegu której mogą występować epizody maniakalne i hipomaniakalne. Epizod maniakalny może wystąpić jako pojedynczy, przejściowy i tylko raz w życiu. Nie jest możliwe wskazanie, czy podczas badania w 2011r. przez lekarzy Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w S. były podstawy do rozpoznania takiego zaburzenia. Brak jest jednak danych, poza wpisem lekarza centrum, do rozpoznania epizodu maniakalnego w tym czasie.

Aktualne badanie psychiatryczne nie wskazuje na konieczność leczenia farmakologicznego powoda. Powód nie wymaga przyjmowania leków „psychiatrycznych”.

U powoda występują zaburzenia osobowości. W przebiegu tych zaburzeń mogą występować okresy rekompensacji również ze skłonnościami do zachowań agresywnych bądź autoagresywnych.

U W. Ż. nie występuje schorzenie psychiczne, które mogłoby być powodem podawania nieprawdziwych informacji medycznych, bądź zatajania faktów.

Dowód: opinia sądowa z zakresu psychiatrii, K. G., k. 129 – 130.

Czynna choroba alkoholowa powoda nie jest przyczyną dyskwalifikacji stałej i decyzją Dyrektora Regionalnego Centrum (...) w S. z dnia 5 października 2011r. nie stanowi przeszkody w honorowym oddawaniu przez niego krwi.

Powód spełnia wymagania zdrowotne, jaki powinien odpowiadać kandydat na dawcę krwi.

Każdorazowo, przed kolejną chęcią odbycia honorowej donacji przez powoda, winien być on szczegółowo zbadany przez lekarza, którego przedmiotem szczególnej uwagi będzie stan emocjonalny pacjenta.

Lekarz zatrudniony w D. Kwalifikacji Dawców (...) będzie miał prawo żądać od powoda aktualizowanego co 6 miesięcy zaświadczenia od lekarza prowadzącego z (...) lub (...), zawierającego informację o przebiegu terapii oraz ewentualne wskazówki co do postępowania z pacjentem w czasie pobierania krwi.

Ze względu na możliwość okresów rekompensacji choroby zasadniczej ze skłonnościami do zachowań agresywnych bądź autoagresywnych – istnieje możliwość indukowania zachowań samym faktem pobierania krwi. Pierwsze dwie donacje winny się odbyć wyłącznie w siedzibie Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa, (...) Centrum (...) lub centrum (...) MSWiA (nie w oddziale terenowym) z asystą lekarza specjalisty transfuzjologii klinicznej, który będzie towarzyszyć powodowi na każdym etapie donacji – od rejestracji i wypełnienia kwestionariusza do końca etapu pobierania krwi z zachowaniem 30 – minutowej obserwacji medycznej w atmosferze relaksu emocjonalnego po donacji.

Dowód: pisemna opinia sądowa z zakresu transfuzjologii klinicznej, P. T., k. 155 – 158.

Sąd zważył:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Sąd dokonał ustaleń faktycznych w oparciu o niekwestionowane dokumenty złożone do sprawy przez obie strony. Nadto, sąd dał wiarę przesłuchiwanym świadkom, uznając, że miały one walor spontaniczności. Również przesłuchanie stron było wiarygodne, przy czym dotknięte było w dużej mierze oceną zachowania każdej ze stron. Sąd uznał za wiarygodne także opinie biegłych sądowych z zakresu transfuzjologii klinicznej oraz psychiatrii, uznając, że są one pełne, logiczne i czytelne. Oparte zostały na dokumentacji medycznej zgromadzonej w aktach sprawy, przez co dodatkowo miały walor obiektywnych. W zasadzie strony nie złożyły do nich merytorycznych zastrzeżeń. Wprawdzie pozwany kwestionował opinię z zakresu transfuzjologii. Jednak zarzuty te przedstawiały argumenty za tym, jak ważne jest zdrowie biorców i dawców krwi, z czym sąd i każdy z biegłych zgodził się w całości. Twierdzenia te, niewątpliwie słuszne, nie spowodowały jednak merytorycznego podważenia opinii sądowych sporządzonych na potrzeby niniejszego sporu.

Powód domaga się ustalenia, że spełnia wymagania zdrowotne, jakim winien odpowiadać kandydat na dawcę krwi (k. 199v).

W myśl art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Powód wskazał, że jest wieloletnim honorowym dawcą krwi. Posiada nawet odznakę „Zasłużony honorowy dawca krwi”. Dyskwalifikacja stała pozbawia powoda możliwości donacji krwi w przyszłości, w tym uzyskiwania profitów z tym związanych, a dodatkowo łączyć może się z utratą uprawnień w postaci obsługi powoda poza kolejką, czy też utratą możliwości zakupu części leków za darmo.

Powyższe twierdzenia powoda sąd uznał za wystarczające do tego, by stwierdzić, że powód posiada interes prawny w ustaleniu, że ma on prawo do honorowej donacji krwi.

Wskazać należy, że kwestię kryteriów, jakie winien spełniać dawca krwi reguluje szczegółowo rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 kwietnia 2005r. w sprawie warunków pobierania krwi od kandydatów na dawców krwi

i dawców krwi (Dz. . 2005.79.691 z późn. zm.). Wymienia ono m.in. przypadki dyskwalifikacji stałej dla dawców krwi allogenicznej. Wskazuje, że podstawą stałej dyskwalifikacji są zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane używaniem środków (substancji) psychoaktywnych. Właśnie na ten zapis powołuje się pozwany, podając, że zespół uzależnienia alkoholowego jest przyczyną stałej dyskwalifikacji powoda.

Jednakże, dokumentacja pochodząca od pozwanego w postaci informacji o zmianach dyskwalifikacji (k. 67) wskazuje, że podstawą stałej dyskwalifikacji powoda z dnia 6 października 2011r. jest zespół hipomaniakalny.

Wobec tego, stało się konieczne ustalenie, czy wpisana przyczyna dyskwalifikacji stałej rzeczywiście istnieje. Sam biegły sądowy z zakresu transfuzjologii klinicznej, P. T., wskazał, że to nie czynna choroba alkoholowa powoda jest przyczyną stałej dyskwalifikacji, lecz właśnie zespół hipomaniakalny. W związku z tym, zasadne było skorzystanie przez sąd z opinii biegłego sądowego z zakresu psychiatrii.

Biegły sądowy z zakresu psychiatrii, K. G., stwierdził, że brak jest podstaw do rozpoznania u powoda choroby afektywnej dwubiegunowej, w przebiegu której mogą występować epizody maniakalne i hipomaniakalne. Wskazał natomiast, że u powoda występują zaburzenia osobowości, w przebiegu których mogą występować okresy rekompensacji również ze skłonnościami od zachowań agresywnych bądź autoagresywnych.

W oparciu o powyższe wnioski, biegły sądowy z zakresu transfuzjologii wskazał w swej opinii, iż powód spełnia wymagania zdrowotne, jaki powinien odpowiadać kandydat na dawcę krwi. Nie występuje bowiem u powoda zespół hipomaniakalny, będący podstawą jego stałej dyskwalifikacji dokonanej przez pozwanego w dniu 6 października 2011r.

Z resztą i samo uzależnienie od alkoholu budzi wątpliwości jako podstawa do dyskwalifikacji, o czym świadczy wycofanie dyskwalifikacji przez pozwanego w dniu 5 października 2011r. Nadto, na co zwrócił uwagę biegły sądowy z zakresu transfuzjologii klinicznej, powód w okresie leczenia uzależnienia wielokrotnie oddał honorowo krew, tj. dnia 30 czerwca 1998r., 20 maja 2009r., 30 marca 2010r., 27 lipca 2010r. 18 lipca 2011r. Każdorazowo donacja poprzedzona była badaniem lekarskim, poszerzonym o wynik badań dodatkowych. Badanie lekarskie przed oddaniem krwi wykonywali różni lekarze zatrudnieni w Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w S.. Każdorazowo kryteria dopuszczające powoda do honorowej donacji były dodatkowo sprawdzane przez Dyrektora Medycznego (...) lub przez osobę przez niego upoważnioną.

Zatem, mając na uwadze powyższe opinie sądowe, sąd uznał, że nie istnieje podstawa do stałej dyskwalifikacji powoda, u podstaw której leży zespół hipomaniakalny.

Wobec jednoznacznej i kategorycznej opinii biegłego sądowego, P. T., sąd, na podstawie art. 189 k.p.c. w zw. z par 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 kwietnia 2005r. w sprawie warunków pobierania krwi od kandydatów na dawców krwi i dawców krwi (Dz. . 2005.79.691 z późn. zm.), stwierdził, że powód spełnia wymagania zdrowotne, jakim winien odpowiadać kandydat na dawcę krwi.

W konsekwencji powyższego, sąd orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji.

Wskazać należy, że orzeczenie sądowe wydane w niniejszej sprawie stanowi podstawę do wykreślenia z dokumentacji (...) dyskwalifikacji stałej powoda, pochodzącej z dnia 6 października 2011r.

Nie może jednak ująć z pola widzenia obu stron okoliczność, iż u powoda występują zaburzenia osobowości, w przebiegu których mogą występować okresy rekompensacji również ze skłonnościami do zachowań agresywnych bądź autoagresywnych. Oddawanie krwi przez powoda winno zatem odbywać się w warunkach opisanych w opinii sądowej przez biegłego sądowego, P. T.. Jeśli pozwany nie jest w stanie takich warunków zapewnić powodowi, bądź w zachowaniu powoda występują będą elementy budzące wątpliwości pozwanego, to wówczas możliwa jest odmowa honorowej donacji krwi w tym konkretnym przypadku.

O nieuiszczonych kosztach sądowych sąd orzekł na podstawie art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. jedn. Dz. U. 2014, 1025 z późn. zm.). Na koszty te złożyły się wydatki Skarbu Państwa na wynagrodzenia biegłych sądowych sporządzających opinie w tej sprawie.